

Cerkev Naše ljube Gospe presvetega Srca Jezusovega

Anja Čufar

Cerkev Naše ljube Gospe presvetega Srca Jezusovega.

Davča velja za največjo slovensko vas, ki se razprostira kar na 24 kvadratnih kilometrih Škofjeloškega hribovja. Za vas so značilne razgibane samotne kmetije in razgiban teren. Hiše naj bi bile raztresene po zračni razdalji kar desetih kilometrov. Poti, ki vodijo do domačij, pa so zaradi višinskih razlik in razgibanosti ozemlja lahko kar polovico daljše kot zračne razdalje. Kot je opisal že France Planina v Loških razgledih leta 1971, je zaradi ozkih in senčnih dolin rek Davče in Zadnje Sore večina domačij nameščenih na planotastih slemenih, nagnjenih bregovih in pomolih.

Prav zaradi razkropljenosti domačij, ki ležijo na nadmorski višini kar od 800 do 1100 metrov nadmorske višine, je bila Davča skozi zgodovino razdeljena na Zgornjo, Spodnjo, Zaliloško, Osojno, Leskovško Davčo in osrednji del, ki mu rečejo kar Davča.

Prav osrednji del ima za to veliko in razkropljeno vas pomembno vlogo vaškega središča. Seveda pa je skozi zgodovino imela velik pomen vera in obiskovanje bogoslužja. Prav zato je nekako logično, da se v vaškem središču Davče nahaja tudi cerkev.

Cerkev naj bi bila zgrajena leta 1878, kar je razvidno iz glasila Zgodnja Danica, Katolišk cerkven list iz 22. svečana 1878, ki je izhajal v Ljubljani, in sicer o davški cerkvi poročajo na straneh 60 (spodaj desno, zadnji odstavek), 61 in 62 (prvi zgornji levi odstavek). Iz tega zapisa je razvidno, da je izgradnjo cerkve spodbudilo prav to, da so bili vaščani Davče pred izgradnjo cerkve razkropljeni med štiri različne fare, župnije. Med Novake, Sorico, Zali Log in Leskovicu. Za izgradnjo cerkve naj bi bilo odgovornih 22 posestnikov iz novaške župnije, 11 posestnikov in prav toliko kajzarjev iz soriške župnije, ki so na vsak način želeli imeti združeno cerkev in župnijo. Glavni pobudnik in organizator naj bi bil veleposestnik Martin Jemec, ki je bil tudi lastnik zemljišča, kjer je bila cerkev zgrajena. Prav tako naj bi priskrbel les za gradnjo in naj bi gradnjo tudi finančno podpiral. V glasilu so vaščani pohvaljeni za ves svoj trud in pridobljene žulje ob gradnji cerkve. Iz glasila pa je prav tako razvidno, da pred izgradnjo te cerkve v Davči cerkve ni bilo. Prispevek si lahko preberete na koncu članka.

Notranjost cerkve.

Prav tako je o letu izgradnje cerkve pisal v Loških razgledih France Planina: "Središče vasi je pri cerkvi, kjer stoje Jemčeva kmetija z gostilno, nenaseljeno župnišče in trgovina, nekoliko proč šola, bajti Pri kovaču in Pri Tomažu ter Močilarjev grunt. Jemec ima tudi žago na električni pogon. Do tega središča gre od dolin-ske ceste ne predolg klanec. Ko zavije cesta čez rob hriba, se pokažejo stavbe tega osrednjega dela. Središče je nastalo 1. 1878, ko je podjetni Martin Jemec sezidal poleg svoje domačije cerkev. L. 1954 so postavili v bregu nad Jemcem še šolo."

Cerkev se imenuje Cerkev Naše Ljube Gospe presvetege Srca Jezusovega in je ena izmed redkih

cerkva, ki so posvečene temu imenu.

Ime ima svoj izvor v celotnem odrešenjskem načrtu, saj naj bi že prvotna Cerkev govorila o taki podobi božje ljubezni do človeka. V 12. stoletju je o Jezusovem Srcu, v katerem se najbolj jasno izraža božje usmiljenje, govoril sv. Bernard, za praznik čaščenja Jezusovega Srca pa naj bi bil odgovoren sv. Janez Eudes v 17. stoletju. Ta je bil prepričan, da je širjenje čaščenja Srca Jezusovega najuspešnejši način, da Kristus močneje zavlada v dušah in življenju vernikov. Sv. Marjeta Alocque je s svojimi videnji to čaščenje še dodatno pospešila. Cerkev pa je prvič dovolila praznovanje Srca Jezusovega šele v 18.

Slika Jurija Šubica s posvetilom.

Slika križevega pota, slikar Jurij Šubic.

stoletju, leta 1856 pa ga je papež Pij IX. razširil na vso Cerkev. Praznik se obhaja po osmini Sv. Rešnjega telesa, na petek, kot ponovitev velikega petka. Srce ponazarja božjo ljubezen do človeka, saj je Bog žrtvoval svojega sina za ljudi.

Čaščenje praznika se je povsod hitro prijelo, močje prav zaradi nasprotovanja janzenističnemu duhu, ki je strogo in hladno prepovedoval in kaznoval vernike. Kljub takratni popularnosti praznika je Srcu Jezusovemu posvečeno le pet podružničnih in štiri župnijske cerkve. Naziv, ki s Srcem Jezusovim povezuje Marijo, ime Naše ljube Gospe presvetega Srca Jezusovega, pa imajo le tri cerkve, od tega dve podružnični in ena župnijska. Prav cerkev v Davči pa ima v svojem izročilu tudi romarja in romarske pobožnosti.

Letnica izgradnje novih tal v cerkvi.

Slika križevega pota, slikar Jurij Šubic.

Na cerkvenem oltarju je podoba Naše ljube gospe presvetega Srca Jezusovega. Ponaša pa se s sliko slikarja Jurija Šubica, s katero so nekoč zakrivali tron. Pod sliko je zapisano zanimivo posvetilo: "Večna čast in zahvala bodi Mariji, gospej presv. Jezusovega Srca. Za veliko milost, ki mi jo je skazala. Zastran bolne noge nisem mogla tri leta hoditi drugač kot z bergljo, ko sem pa klicala Marijo Davško na pomoč, zamolila sem ljubo zdravje. Nebo in zemlja naj torej z menoj kličeta Ave Marija." Podpisana je Terezija Grohar, Davča, hišna št. 8. Letnica nastanka slike pa je 1880.

Tudi pod slikovitim križevim potom v cerkvi najdemo podpis slikarja Jurija Šubica.

Cerkev nima izrazitega sloga, niti naj ne bi vsebovala opreme s posebno zgodovinsko vrednostjo. Kljub temu da cerkev nima posebne zgodovinske vrednosti, pa ima še danes pomembno vlogo v povezovanju domačinov in v tvorjenju središča in jedra vasi, ki je povsem razkropljena.

Cerkev stoji v Župniji Davča, ki sodi pod Nadškofijo Ljubljana. Oskrbovana pa je iz Sorice, iz katere tudi prihaja duhovnik opravljat bogoslužja. Da bi vas in bogoslužja v cerkvi zamrla, ni bojzani, saj je kljub temu, da je Davča razkropljena hribovska vas, v vasi veliko mladih družin in otrok.

Slika križevga pota, slikar Jurij Šubic.

Grob Martina Jemca, glavnega graditelja cerkve.

Poklonit se novemu papežu se zbira avstrijsko poslanstvo, ki se bo prej ko prej, ko se své novi papež, podá na pot v Rim. V ta namen dela zlasti znani gorebi g. grof Pergen na Dunaju. Naznanili so predsednik pred. gosp. prošt dr. Jarc društvenemu odboru, da se želi, naj bi tudi kteri iz Kranjskega to deputacije se vdeležili. Kdor se odmeni, naj toraj naznani pred. gosp. proštu Ant. Jarcu.

Šošaljenje zaradi smrti Pija IX so poslale apost. poročniku na Dunaj: društvo katoliško, sv. Vincencija in Cecilijansko, pa vredništvi „Zgodnje Danice“ in „Slovenca“ — vse skupaj.

Občni zbor svoj bode imelo katoliško društvo 31. sušca ob 6 popoldne, pri katerem se bo po navadnih sporocilih volil novi odbor.

V Šmariji so preteklo soboto, 16. t. m., nanagioma umerli ondotoi gosp. dekan Matija Brolih, zadeti od mertuda. Zjutraj ob 7 so se maševali, po maši jim začne slabo prihajati in predeji bi bil kdo mislil, so zgubili zavednost ter so zamogli le samo v sv. olje še dajati biti, in proti 10 so dušo izdihnil. — Napravljali so se pokopavat ranjega prečast. gosp. kan. in dekan za okolico, ki so pa sami v nedeljo v naglici oboleli. Po pravici kliče Job. (7, 16. 18. 6): „Zanesi mi, o Gospod, ker moji dnevi niso nič. — Zjutraj zgodaj ga (človeka) obišei in naglo ga skusiš. — Moji dnevi so hitreje pretekli, kakor tkalec nit odreže.“

Bilo je v ponedeljek od 10 do 12¹/₂ slovesno pokopavanje ranjega gosp. dekana z navadnimi mlitrami, s pridigo, sv. mašo in drugimi mertvaškimi obredi. Iz dekanije je bilo 16 gg. duhovno², tudi iz najbolj oddaljenih krajev, in dva iz Ljubljane, ljudstva pa od vsih krajev silo veliko. Vdeležila se je šolska mladina in več gospodarov učiteljev. Petje je bilo izverstno miloglasno. Pogreb je bil prav častiljiv. Veliko véncov je letelo na rakev pri pokopu, ginjenje je bilo veliko med duhovnjani. S pohvalo se mora še omeniti, da čč. domača gospoda in sorodovina ranjega so si vse prizadeli ter so gostoljubno postregli gospodom, ki so prišli na pogreb.

Ranjki gosp. dekan, rojeni 10. sveč. 1813 v Šentjurju na Gorenjskem, so bili posvečeni 13. vel. serp. 1837. Služili so za duhovnega pomočnika v Dolini na Dolenj-

in Mariji na čast pridno molita, da si njuno dopadajenje in enkrat večno veselje prislužita. V procesiji, v kteri jih je mnogo sveče nosilo, sta mali fantiček in deklica bližnje žlahte nosila palico zlatoporočencev, palico, ki ste bile, kakor romarske palice, na verhu previdevi s križcem in s svetličnim šopkom. Lepega in ginljivega cerkvenega obhajanja tega dne ne bomo kmalo pozabili, in veseli nas, da smo se še zadnjikrat tako lepo s našim preljubim, zdaj že rajnim, svetim Očetom v Bogu združeni veselili.

Naj še omenim, da so to leto tudi nam rajni sv. Oče Pij IX veliko milost naklonili, ker so našemu vélikemu altarju, posvečenemu nebeški kraljici Mariji Karmelski, podelili pravico privilegiranega altarja in še druge osebne pravice. *) Naj Pij IX zdaj prosijo za nas pri Bogu, zlasti da bude njihov naslednik tudi tako neustrašen in bogoljuben kot so bili oni; čola sv. Cerkve potrebuje posebno v sedanjih viharnih časih krepkega, neustrašenega veslarja. S.

Iz Gorenjskega. (Prva nova cerkev Marije naše ljube Gospe presv. Jezusovega Serca na Slovenskem. Mila prošnja do vsih udov te sprelepe bratovšine.) Akoravno pobožni Slovenci Marijo D. pod vsomi njenimi častnimi imeni zelo radi častijo, jim je pa v novejših časih postal vender naslov: „Naša ljuba Gospa presvetege Jezusovega Serca“ posebno priljubljen in prijeten; in gotovo ne rečem preveč, če pravim, da so to slavino Ime med našim narodom od udov imenovane bratovšine na dan na tisoče in še večkrat pobožno in častno izreče, pozdravlja in na pomoč pokliče. Zato pa tudi čisto nič ne dvomim, da bo Marijne častice gotovo serčno veselilo slišati, da se je lanske jeseni dodelala čisto nova cerkev, kateri bo menda prvi na Slovenskem čast, posvečena biti Mariji, naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca.

Selška dolina v Starološki dekaniji na Gorenjskem bila je v teku zadnjih osmerih lét tako srečna, da so se med tem kratkim časom postavile in dodelale v njej štiri popolnoma nove cerkve; namreč l. 1870 podružnica

*) Tudi za ljubljansko frančiškansko cerkev so dobili enak privilegij več oltarjem. Čudno je, da si nekteri tolike dobrote za cerkve ne oskerbe! Vr.

na Pertovču v Selški fari; l. 1874 farna cerkev v Železnikih; lausko leto pa podružnica v Suši v Zalilški fari, in cerkev Marije naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca v Davči. Perva in zadnja teh cerkev pozidali ste se čisto na novo, t. j., ondi ni bilo poprej nobenega svetišča. Blaga oseba, kateri gre zaslužnje, da se je zidala Pertovška cerkev, zvolila ji je bila za patrono „Marijo pomagaj“, in pod tem skupnim imenom častila se je Marija na Pertovču že mnogokrat s prav ginjivimi slovesnostmi. Tudi Davčarji nameravali so s pričetka svojo cerkev posvetiti „Mariji pomagaj“; ko so pa bili od nekega prijatla novih cerkvenih stavb opomnjeni na naj novejši častni Marijin naslov: „Naša ljuba Gospá presvetelega Jezusovega Serca“; ko jim je bilo povedano, da se ta praznik obhaja skoraj o naj bolj prijaznem in prijetnem času celega leta, namreč zadnji dan majnika; ko jim je bilo dalje naznanjeno, da na vsem Slovenskem nimamo do zdaj še nobene cerkve tega imena, ter jim bilo svetovano, naj si oni Marijo v ravno imenovanim častnim naslovom za svojo novo cerkev izvolijo kot pomočnico ali patrono: prešinilo je vse neko veselje, in zdajci je bil sklep storjen, naj nasvet postane resnica.

Ker ima, kakor maraktera novina, tudi Davška cerkev svoje posebne razmere in malo zgodovino, naj bo v „Danici“ najprej o tem nekoliko omenjeno.

Med visokimi gorami, ki na zapadni strani mejijo Kranjsko od Primorske kronovine, vzdiguje konec Selške doline kaj ponosno stermi okroglasti Porezen svoj konični verh pod sinje obnebeje. Kmaló spod njegovega verhuca cepita se dva gorska stremena, zmed katerih se levi polagoma odsahnjuje proti jutru v Selško dolino, drugi pa se po jugoizhodnem ovinku kmalo zaoberne proti jugu, ter se vije kot mejniki Kranjsko-Poljanske in Goriško-Cerklianske doline naprej proti Idriji, Vipavi itd. Ta gorska stremena imasta to posebno svojstvo, da prvi služí n. pr. okoli 1 milje na daljavo kot mejniki goriške nadškojše z ljubljansko škofijo; drugi pa nareja politično mejo med Kranjsko in Primorsko deželo. Visoka gorska dolina, ki jo delata omenjena verhova, imenuje se Davča, in večina njenih prebivalcev spada tedaj v političnem oziru pod Kranjsko deželo, v duhovskih zadevah pa pod Novaško duhovnijo v Goriški nadškojfi. Nekaj Davčanov, ki spadajo v duhovnem oziru pod ljubljansko škofijo, vstetih je pod Sorico, nekaj malega pa tudi pod Zali log in Leskovicu. Da je taka razcepjenost za stanovnike v marsikakem oziru nepriljavna in celo težavna, je očitno; toraj so že proti aklepju prošnjega stoletja Davčarji mnogo delali na to, da bi bili vsi zedinjeni v eno lastno duhovnijo. Stvar je bila dognana že zeló popolnoma; imeli so za novo cerkev boje že narejen in poterjen stavbeni načrt, in tudi plača je bila za gosp. duhovna že odmerjena in določena. Berž ko ne so le edino žalni viharji vojskine časi one dóbe ustavili in ukončali vse to blago zadevo.

Skoraj eno člo stoletje je potem ta reč pečivala, in kdo si vé, če ni morda Davška cerkev v kaki dotiki s stari in med ljudstvom po ustnem izročilu razširjenim prerokovanjem: da bodo namreč stale kdaj cerkva „na Pavlovem vertu“ (kar se strinja v resnici s sedanjo Zalilško farno cerkvijo); „na Tuškovem verhu“ (n. pr. sedanja nova Davška cerkev); in „na Martinškovem verhu“ (posestvo gospodarja po domače Martinška v Martinverhu, kjer pa dozdej še ni nič sledú ali pa snove, da bi se kaj takega kdaj vresničilo); kdo si vé, pravim, če ni nova Davška cerkev s tem prerokovanjem (pravijo, da Semblijskem) morda v resnici v kaki dotiki? Zidanje njeno pričelo in sveršilo se je v resnici tako, da bi človek res kmali odgovoril o pravem istinitem šudežu.

Ljudstvo in Davči ima zarad visoke krajne lege v letu le eno števje; lesovja tudi nima ravno odveč, in kar ga je, je odročno, da ne verže veliko. Živinoreja bi dala ljudém skoraj še boljši pribodek. Sploh stanovniki niso, in tudi ne morejo biti premožni. Kar je Davčarjev faranov pod Novaško duhovnijo, imajo do tje dobro uro hodá, in sicer morajo iti iz doline čez hrib, in potem globoko navzdol. Kar pa jih spada pod Sorico, imajo skoraj še bujši pot, ker morajo iti v globok prepad, in potem zopet stermo navkreber. Domovja so po večjem nasamne in sploh so zarad visoke lege krajne razmere tako težavne, da je o simskem času vsako občenje faranov s svojimi dušnimi pastirji, ali pa dušnih pastirjev s farani a nenavadno velikimi težavami sklenjeno, in je toraj brepenenje Davčarjev po lastni duhovniji popolnoma opravčeno.

Za zidanje nove cerkve in za zadobljenje samostojne duhovnije so bili tedaj ti dobri gorjanci, kakor sem že zgoraj omenil, od nekđaj že vsi vneti; in menda so si sedanjí prebivalci mislili: ako naredimo najprej cerkev, spolnijo se nam kdaj morebiti tudi še želje zarad lastne duhovnije. Zdruzilo se je toraj 23 posestnikov iz Novaške, 11 posestnikov iz Soriske duhovnije, in menda zeló toliko tudi kajnarjev; zvolili so si zaupnike, in jeli so hoditi okoli oblastnij, da bi na kaki način že nekđaj skoraj popolnoma dognano zadevo zopet oživili, spravili novor in beli dan, in dosegli to, kar njihovim sprednikom doživeti ni bilo dano. Ali ni se jim zamoglo to posrečiti. Obupati pa zarad t-ga vender le niso hotli, marveč navdihnili jih je to s toliko serčnostjo in pogumom, da so jeli pripravljati kamen, apno, pesek in lesocino; napraviti so si dali po c. kr. okrajnem inženirju v Kranji načrt za cerkev, in leta 1875 ob sv. Urbanu pričeli so zidati, kakor po domače pravimo: „na lastno korajžo“ čisto novo svetišče. Največ zaslug ima dozdej pri tem delu posestnik Martin Jemec, na katerega zemljišču stoji nova cerkev, ki je do malega sam dal ves potrebiti les, in je tudi z denarnimi posojili delo podpéral. Keliko pa je za 12 sezónjev dolgo, primérno široko in visoko cerkev, kateri je prisidan poleg tega še na čelu proti južni strani prostoren avonik, presvetišču pa ob izhodni strani prislonjen žagrad, koliko, pravim, je za tako zidanje treba kamna, apna, peska, opék, raznoverstne lesenice, železja itd., to vé le tak prevdariti, kdor je že zdaj kaj zidal, osobito pa cerkev. Če pa take zidarje že v ravninah, kjer imajo v mnogih krajih vse roboj pri rokah, prizadevajo velike težave, kaj je bilo še le v visoki Davči, kjer se po ravnem prav čisto nobena reč do cerkve ni mogla pripraviti. Iti je moglo vse ali visoko gori, ali pa globoko dolí. Pri tem zidanju je v resnici delovala vnaema prvih kristjanov po naših krajih, ki so tudi le z velikankimi in strahovskimi trudi zidali cerkve po gorskih verhovih, za kar jih slasti ptuoci, ki našo domovino obiskujejo, še zdaj občudujejo. In kar je še posebno pomniti, je to, da zidanja Davške cerkve ni vodila nobena skušena roka; da je bilo za vsako napoved tlake, vožnje ali kaj enacega treba iti od hiše do hiše, pogosto zeló oddaljene, kar v tacih krajih ni potrebno, kjer se ljudém o nedeljah lahko dotične potrebsine in opravila s prižnice naporedé in oznanijo. Pri zidanju družih cerkvá se zamore dalje napraviti o mnogih prilikah kako darovanje (ofer) za novo stavbo, postavi ali obei se kam tudi kakošna kúpa (pušica), da zamorejo blagóčutne serca svoje milodarje vanjo davati. Vsega tega v Davči ni bilo in tudi ni moglo biti. More se toraj res pravi čudek imenovati, da je v pidih štirih letih kakih pet sto po večjem nepremožnih hribovskih prebivalcev doveršilo a silnim trudom in velikimi stroški, pa skoraj čisto bres ptuje pomoči zidanje

prav prijazne, prostorne in svitile cerkve. Kar zadeva pripravljane tvarine, t. j. kamena, apna, peška in lesnine; dalje delo njihovih šuljastih rok in vožnjo, vsega tega ubogi ljudje še nič štejejo ne; imeli so pa za druge potrebine, za plačilo zidarjev, tesarjev, streharjev, železnine, škeril itd. šteli okoli pet tisoč goldinarjev, kar je sicer po večjem že poplačano, nekaj pa je vložil verli posestnik Martin Jemec, ter so bili rokodelci, ki so imeli pri zidanih kaj dela, že do malega vsi pošteno odrajtani in plačani. (Konec prih.)

Iz Maribora. († Pij IX.) Milgosp. škof lavantinski, naznanovalec papeževo smert svojim vernikom; pravijo med drugim: Ker smo udje katoliške Cerkve, je naša žalost nad to zgubo opravičena; kajti blizo 32 let so vladali Pij IX Cerkev Kristusovo s tako močjo in modrostjo, da Jim je v sercu vseh pravovernih kristjanov hvalečen in prečasten spominke za vse čase zagotovljen. Kaj in koliko in sicer v tem našem preburnem času so sv. Oče za Cerkev Kristusovo storili; in kaj in koliko zanjo terpeli, je zgodovina z zlatimi in neizbrisljivimi čerkami v svojo liste zapisala; pa mi ne dvomimo, da je vse to tudi Božja roka zapisala v bukke večnega življenja.

Mertvaška opravila vam bodo vaši dušni pastirji po mojem naročilu oznaniili. Jaz zaupam, da se jih bote obilno in pobožno vdeležili. Molite, ljube očrce! za preblagega najvišega Pastirja, ki nam jih je smert vzela; za vami moli še blizo 200 milijonov katoliških kristjanov po vsem svetu! Molite, da Jim večni Bog skerbi in težave, ktere so v svojem poklicu dalje kakor kterikoli Njih spretnikov, tako poterpljivo nosili, v svetem raji obilno poverno! Ponovite pa tudi takó rekoč pri mertvaškem odru Pija IX sveto objubo, da hočete po Njih zgledu sv. Cerkvi zvesto-bno obraniti do konca.

Vslo čolinča sv. Petra (strete Cerkve namret) je odpadlo ostarelim rokam Pija IX, ki so ga toliko let takó krepko držali in proti burnim valovom zmaganosno obračali. Ne bo dolgo, in Gospod bo veslo (sv. Cerkve) zopet v druge roke položil. Sprejeli in pozdravili bomo novega Papeža z isto ljubeznjo in vdanostjo, ktero smo nepozabljivemu Piju IX skazovali.

Katoličani! okenimo se močno skale sv. Petra, ki je središče naše cerkvene edinstvi. Kdo vé, ali ne bodo morebiti sovražniki naše Cerkve poskušali ravno v teh okoliščinah njeno edinstvo razdreti, ker vejo, da ona edina nas dela njim nasproti močne, pa kaj rečem? — nas dela zares nepremagljive, ktera edinstvo pa le v papežu svojo podslombo in varstvo ima. Pri spominu na Pija IX objubimo, da bodo, kolikor nas zadeva, vse take poskušnje zastoj!....

Iz Tersta, 18. svečana. Ker se bode „Danici“ iz raznih slovenskih krajev sporočevalo, kako se časti spomin neumerlega Pija, naj pové kaj tudi iz Tersta. Že 7. t. m. so tukajšni večerni listi prinesli telegrafično naznanilo o smerti sv. Očeta. Ali ker so se te novice v zadnjih letih že tolikokrat ponavljale in vselej zopet se preklincevale, in ker škofjski ordinarijat od nunciature in svojega poverjenika in Rimu ni dobil nobenega sporočila, se stvir ni prav verjela. V petek, 8. t. m., so ljudje nastavljali ušesa, če bo zvonilo ali ne, in ker so zvonovi molčali, se je reklo, da le ni res, kar so sinočni telegrami prinesli. (Mnogo vražarskih babic je bilo nejevoljnih, kajti stavile že so „Pijeve številke“, ki bi v soboto morale potegnjene biti.) V petek zvečer prineso tudi vradni teržaški list iz Rima telegrafično novico, da so umerli sv. Oče; tedaj, škoda res, ni bilo več dvomiti, da so se sv. Oče preselili v boljše deželo, in akoravno cerkvenega vradnega naznanila še ni bilo (to je dospelo še le 12. t. m.), je škofjski ordinarijat veleva

cerkvene obrede in molitve za sv. Očeta. Že v soboto, 9. t. m., je jelo zvoniti po vseh cerkvah v Terstu, in zvonilo je skos osem dni vsaki dan po trikrat. Ravno tako se ima zvoniti po deželi skos osem dni in opravljati se imajo navadne molitve z veliko sv. mašo za mertve.

V Terstu v stolni cerkvi opravljale so se te molitve v četrtek, petek in soboto (14., 15., 16. t. m.) pretečenega tedna. V četrtek se je vdeležila opravila duhovščina vseh mestnih duhovnij. Cerkev sv. Justa bila je v černo oblečena, na sredi cerkve je stal velikanski mertvaški oder, ktereга je lično in okusno napravil gosp. Zimolo, načelnik družbe za pogrebšine, brez vsega odškodovanja, za kar mu gre lepa hvala. — Na odru so bile znamenja papeževe oblasti in njegovi gerbi, gorelo je sveč brez števil.

O 1.9 so se pričele velike bilje, ob 10 je bila pontifikalna maša in po maši predpisane petere absolucije.

Vdeleževalo se je te žalne ali zares velikanske slovesnosti ogromno števi o ljudstva, vse civilne in vojaške oblasti, mestno duhovalstvo na čelu z županom, mnogo gospá iz naj odličnih teržaških družin v černo oblečenih, njim na čelu je bila namestnica baronka Pino s svojo materjo. Obnašanje ljudstva je bilo tako spodobno, da je vse hvale vredno, vse drugač, kakor pred mescem o smerti V. Emanuela; takrat je bilo prisiljeno, zdaj pa vse prav prisérno; takrat je bila demonstracija, zdaj pa vse prava pobožnost. Vsa hvala pri tej priliki gre mestnemu magistratu, on je dal k tej slovesnosti radovoljno mestno godbo in mestne pevce, ki so znano Ričijevo černo mašo tako izvrstno izpeljali, da se je čul po opravilu splošni glas hvale. Dal je magistrat tudi iz lastnega nagiba svojo mestno in častno stražo, ki se je postavila na obeh straneh mertvaškega odra in je tako sv. Očetu zadnjo čast skazala. Bilo je okoli odra tudi 40 udov raznih bratovín v Terstu z gorečimi duplji v rokah. Z eno besedo, vse je bilo prav lepo, pa vse spodobno.

Okoli mertvaškega odra in nad cerkvenimi vrati so bili tudi prilični napisi v latinskem jeziku, eden so-stavljen od prošta dr. Scheiderja, trije pa od dr. Lozarja.

Po mestnih farnih cerkvah se verstijo molitve tudi še ta teden (18. pri jezuitih, 19. pri novem sv. Antonu, 20. pri starem sv. Antonu in 21. pri sv. Jakupu); 22. t. m. pa napravi tretji red sv. Franciška, katoliško društvo in bratovšina sv. Jožefa še pri oo. kapucinarjih veliko slovesno duhovno opravilo, kjer bodo zopet mil. škof pontificirali in bože tudi priméren govor. Tako vidite, da v Terstu je le še dosti katoliškega duha in tudi dosti radečarnosti, kajti za troške pri vseh slovesnostih so pobožni zložili lepo svoto in razne bratovšine mnogo pripomogle, posebno za liip in svečavo po farnih cerkvah.

V stolni cerkvi so bile že preteklo nedeljo prošnje za prihod sv. Duha, v farnih pa se bo to zgodilo še le prihodnjo nedeljo, ako bode treba; pa naj berke ne bo, ker upamo med tednom dobiti veselo vest, da ima Cerkev zopet vrednega poglavarja, pravega namestnika Kristusorega in dostojnega naslednika preblagega Pija.

Napisi.

Ob velikih vratih:

TRANSITVS
TVVS
O MAGNE PIE
LVCIVS TERRAE
LVCIVM PVRGATORI
LAETITIA COELI

Viri:

Franci Petrič: Davča. Župnijska cerkev Naše ljube Gospe presvetega Srca Jezusovega. <http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/E343F1E179A1D890C125732500378F4E>

Davča: Župnijska cerkev Naše ljube Gospe presvetega Srca Jezusovega. http://www.kam.si/romarske_cerkve/davca.html

Planina France (1971). Davča in Podporezen (Geografska in gospodarska slika). *Loški razgledi, letnik 18, številka 1*. URN:NBN:SI:doc-WCXRP2R from <http://www.dlib.si>

Davča, Železniki. https://sl.wikipedia.org/wiki/Dav%C4%8Da,_%C5%BDelezniki

Zgodnja Danica: katoliški cerkveni list (22.02.1878), letnik 31, številka 8. URN:NBN:SI:doc-IFLYSNVS from <http://www.dlib.si>

Foto: Anja Čufar